

BARRIERER FOR DEN GODE BIOVERSITETSINDSATS I LANDBRUGET

Indhold

Nuværende barrierer der hindrer at landmænd kan gennemføre en optimal indsats for biodiversiteten	3
Lovgivning.....	3
Naturbeskyttelseslovens § 3.....	3
Naturbeskyttelseslovens § 24 – adgang til udyrkede arealer.....	5
Naturbeskyttelsesloven – Kap 6 - fredninger	5
Skovloven	5
Vandløbsloven	6
Husdyrlovens ammoniakregler	7
Museumsloven.....	8
Bekendtgørelse af lov om folkekirkens økonomi	8
Lov om drift af landbrugsjorder - rydningspligt	9
Landbrugsloven – landbrugspligt.....	9
Landbrugsstøtteleven - krydsoverensstemmelse (KO)	10
Harmoniareal	10
Naturnationalparkloven:.....	11
Regler for udegående dyr.....	11
Øremærkning	12
Bekendtgørelse om opbevaring mm. af døde produktionsdyr.....	12
Tilskuds- og støtteordninger	13
Pleje af græs- og naturarealer	13
Rydning- hegningsordningen	15
Grundbetaling	16
Aktivitetskrav.....	17
Miljøfokusområder (MFO).....	17
Bi- og vildtvenlige tiltag	17
Ø-støtte	18
Tilskud til skovrejsning.....	18
Tilskud til skov med biodiversitetsformål	19
Arealstørrelser og sammenbinding af arealer til større forvaltningsenheder	19
Tilskud til vådområder, lavbundsprojekter m.m.	20
Viden.....	21
Økonomi	23
Jagt på naturarealer.....	23

Nuværende barrierer der hindrer at landmænd kan gennemføre en optimal indsats for biodiversiteten

Som landets største arealforvalter spiller landbruget en stor rolle for Danmarks biodiversitet. Hovedparten af Danmarks små og store værdifulde naturarealer befinder sig på private hænder, hvoraf hovedparten er ejet af landmænd. Flere landmænd har desuden en vigtig rolle som forvaltere og dyreholdere på de offentlige naturarealer.

Mange landmænd oplever dog en mur af barrierer, der står i vejen for at finde de bedste løsninger for biodiversiteten. Det drejer sig bl.a. om en lang række af de regler og tilskudsordninger, som faktisk skulle gavne biodiversiteten, men som ofte ikke virker efter hensigten.

Behov for en samlet plan

Overordnet set er der behov for langt større prioritering af området, så de nødvendige ændringer i uhensigtsmæssige regler og tilskudsordninger kan ske, og der bliver skabt gode incitamenter til at lodsejere kan, og vil, øge deres indsats til gavn for biodiversiteten.

De tilskudsordninger, der skal gavne biodiversiteten er f.eks. bundet op på et stort administrativt apparat, hvor enkle kontrolmuligheder synes vigtigere end effekt. Resultatet er, at både landmænd og landbrugsrådgivere ofte finder betingelserne for tilskud så komplicerede, at de hellere giver op end gør det forkert.

Der mangler en samlet plan for disponering og beskyttelse af den mest værdifulde danske natur. En plan, som giver landmændene gode betingelser og bedre incitamenter til at fremme biodiversiteten.

Barrierer for en optimal indsats for biodiversiteten

I dette dokument præsenterer vi et overblik over nogle af de væsentligste barrierer og udfordringer, som kan være med til at hindre en optimal indsats for biodiversiteten. Det er vigtigt at understrege at dette katalog ikke er en fyldestgørende oversigt over alle de barrierer og problemstillinger man kan møde i forsøget på at gøre en målrettet indsats for biodiversiteten. Samtidig er der ikke tale om en prioritering og graduering af barriererne, hverken i rækkefølge af beskrivelserne eller i det tekstmæssige omfang.

For en kort oversigt over de foreløbig identificerede 5 vigtigste barrierer henvises til "Barrierer for landmandens indsats for biodiversitet". Se: https://www.landbrugsinfo.dk/public/9/0/e/natur_biodiversitet_barrierer_landmandens_indsats_biodiversitet

Lovgivning

Der er en lang række nuværende regler, som hindrer en positiv udvikling i biodiversiteten. Ofte er det lovgivning, som har til formål at beskytte natur- og biodiversitet, men som i nogle tilfælde har den modsatte effekt.

Herunder listes nogle af de væsentligste med en kort beskrivelse af problemet. En af de største udfordringer er at antallet af forskellige love og paragraffer. Det kan være ganske uoverskueligt at sikre, at et projekt overholder alle gældende bestemmelser og at få indhentet alle nødvendige tilladelser til et projekt. Der er derfor et stort behov for et meget simplere regelsæt som er gennemskueligt for landmændene og samtidig har den ønskede virkning for biodiversiteten. Det er i den forbindelse vigtigt at understrege at nedenstående liste kun er et udpluk af den lovgivning, der gælder på området og ikke er en fyldestgørende liste.

Naturbeskyttelseslovens § 3

Nuværende barrierer

Naturbeskyttelseslovens § 3 omfatter en række hovednaturtyper og beskytter disse mod indgreb, der ændrer tilstanden. Selvom loven har været en hjørnesten i at sikre naturarealerne mod indgreb eller intensivering af arealanvendelsen er beskyttelsen gennemført uden en prioritering, der indebærer monitoring af tilstanden eller en aktiv forvaltningsindsats.

Beskyttelsen mod indgreb kan ikke i sig selv beskytte eller fremme naturværdier som arter og økosystemer på arealerne, da naturen også kan påvirkes af en lang række mere indirekte trusler som historisk eller aktuell næringsbelastning, unaturlig hydrologi, manglende dynamik og fravær af naturlige processer som bl.a. græssende dyr medfører. Modsat kan også et for højt græsningstryk fæmme biodiversiteten. Hertil kommer at mange arealer er så små og isolerede, at arter nemt uddør i dem som følge af naturlige eller unaturlige hændelser.

Beskyttelsen er gennemført som en generel erstatningsfri regulering. Der er således sket indgreb i lodsejers råderet over arealerne uden at man har prioriteret en effektiv beskyttelse og en målrettet indsats. I delvis erkendelse af beskyttelsens utilstrækkelighed har man nu skærpet loven, så der fra medio 2022 også vil være et forbud mod hidtil lovlig drift med gødsning og pesticidbehandling. De §3 beskyttede naturtyper er også i varierende omfang blevet brugt i forbindelse med husdyrlovens ammoniakregulering. Skærpelsen og integrationen i anden lovgivning, er også gennemført som erstatningsfri regulering, men fortsat uden at sikre en målrettet og prioriteret forvaltningsindsats.

Der er et stort behov for nytænkning. Den erstatningsfri regulering og den vejledende registrering gør at loven aldrig er blevet prioriteret politisk. Samtidig udgør de upræcise angivelser af hvornår beskyttelsen indtræder en barriere for jordejeres lyst til at gennemføre naturindsatser ved at ekstensivere driften på mere marginale arealer.

Lodsejere kan ikke oplyses om præcist, hvornår beskyttelsen indtræder og der dermed sker indgreb i råderetten over arealet. Dertil er der med tiden kommet en god portion ekstra bekymring for om beskyttelsen igen kan medføre yderligere skærpelser eller indgreb.

Loven indebærer et forbud mod tilstandsændring. I lovbemærkninger og administration henstilles der til at de enkelte naturtyper bevares som sådanne. Det kræver en dispensation fra kommunen, hvis man aktivt vil genskabe de naturlige/oprindelige forhold, da det betegnes som en tilstandsændring. En dispensationsansøgning kan ofte tage tid, og der kan blive stillet vilkår til, hvordan projektet skal udføres. Det kan også være en udfordring at bestemmelsen fortolkes forskelligt i de enkelte kommuner.

Naturbeskyttelseslovens § 3, driftloven og VVM regler griber ind i hinanden på en måde, der ikke tillader vedopvækst og tilgroning, men heller ikke altid effektivt hindre dette. Selvgroet krat og skov på gamle naturarealer kan rumme fine naturværdier (se også afsnit om skovloven). Rydning og genopdyrkning af skov er omfattet af VVM bestemmelser, men selvgroet skov er ikke på samme vis som § 3 naturen omfattet af forbuddet mod at foretage ændringer i tilstanden. Håndhævelse af driftsloven, vilkår for tilskud mm. kan være myndighedernes eneste veje til at sikre at naturen ikke vokser ud af beskyttelse, men det er ikke nødvendigvis til gavn for biodiversiteten. Det er uheldigt, at naturarealer på den vis kan "vokse ud af beskyttelsen af tilstanden" ved tilgroning.

Løsningsmuligheder:

En ændring af naturbeskyttelsesloven, så der kommer fokus på at skabe/sikre biodiversiteten. En lov der beskytter forudsætningerne for naturen i området og tillader dynamik. Loven skal beskytte væsentlige naturforekomster i skov, det åbne land og på havet. En løsning kan være en bindende udpegning af naturområderne, hvor der indføres en reel naturbeskyttelse mod kompensation eller erstatning for de rådighedsindskrænkninger og værditab det indebærer..

Lovgivning bør ændres, så der laves klare kriterier for, hvordan ny natur via en frivillig ordning kan blive omfattet af beskyttelse.

Link til gældende lovgivning

<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2019/240>

Vejledning: [Rapport \(mst.dk\)](#)

Naturbeskyttelseslovens § 24 – adgang til udyrkede arealer

Nuværende barrierer

Bestemmelsen giver offentligheden adgang til fods og til ophold på private udyrkede arealer, hvis der er adgang dertil. Lodsejere kan frygte at privatlivet kan blive krænket, hvis/når store haver og parker henlægges uglejet eller "vild med vilje" for at øge biodiversiteten og hvis driften på markarealer ekstensiveres eller henlægges udyrket af natur- og biodiversitetshensyn.

Løsningsmuligheder

Lovgivningen bør moderniseres så den kan rumme private initiativer i haver, parker mv.

Link til gældende lovgivning

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/240>

Naturbeskyttelsesloven – Kap 6 - fredninger

Nuværende barrierer

Mange store og vigtige naturområder er omfattede af naturfredning. Ofte er formålet med fredningen at beskytte naturværdierne, men der kan også være andre formål som eksempelvis landskab og kulturarv. Mange fredninger er gamle og med et forældet syn på naturbevarelse. Det er f.eks. eksempler på såkaldte status-quo-fredninger, der indeholder forbud mod aktiviteter i form af slåning, græsning, afbrænding mv. Det er ofte muligt at få en dispensation fra fredningsnævnet til naturbevarende aktiviteter, men det kan være en besværlig og tidskrævende proces.

En større udfordring er det at sikre naturværdierne i områder, som er fredet af andre interesser end natur- og biodiversitet. Det vil ofte ikke være muligt at få dispensation til en fredning som går imod formålet med fredningen. Det kan f.eks. være bevarelse af et særligt landskab af kulturhistoriske interesser. Revision/ændring af en fredning er en langvarig og besværlig proces.

Løsningsmuligheder

En mulighed for en simpel revision af forældede fredninger.

Link til gældende lovgivning

Kap 6: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/240>

Skovloven

Nuværende barrierer/problemstilling

Skovloven skal bl.a. sikre skovens produktion og bevare skovens biologiske mangfoldighed. Det er dog stor vægt på produktionshensynene og skovens biodiversitet er reelt dårligt beskyttet. I visse tilfælde er skovloven i sig selv en barriere for at udvikle biodiversiteten i skovene.

På fredskovspligtige arealer skal arealet holdes bevokset med træer, der danner, eller som inden for et rimeligt tidsrum vil danne, sluttet skov af højstammede træer. Der kan dog etableres åbne naturarealer på op til 10 % af det fredskovspligtige areal. Lysåbne arealer dækker også arealer under naturlig tilgroning. Denne definition gør, at det kun i begrænset omfang er mulighed for at sikre overgang mellem skov og lysåbne arealer, hvor buske er dominerende, eller etablere skov ved selvsåning, hvor der kan gå en lang årrække inden arealet lever op til definitionen.

Stævningsdrift og skovgræsning må tilsammen omfatte op til 10 % af arealet. Der skal ikke søges om dispensation til skovgræsning, hvis det sker indenfor 10 % af de enkelte fredskovspligtige arealer. De 10 % beregnes for hele det fredskovspligtige areal inkl. eventuelle ubevoksede arealer, småbiotoper og arealer

omfattet af naturbeskyttelseslovens §3. Alle andre former for dyrehold, som ikke er omfattet af reglerne for skovgræsning er forbudt.

Det vil ofte være oplagt at lave et græsningsprojekt der er større end 10 % af det fredskovspligtige areal. Selv om der kan søges dispensation, er det ofte en langsommelig proces (i 2021 er svarfristen min. 1 år), og en dispensation vil ofte være med krav om at græsningen ikke må forhindre en naturlig genvækst af skoven. Dette er en direkte og uhensigtsmæssig begrænsning for at gennemføre græsningsprojekter, særligt med helårsgræsning, hvor det er fordelagtigt, at inkluderer skovarealer.

Den traditionelle opdeling af vores landskab i skov og lysåbne arealer har betydet at der er stor mangel på overgangsarealer mellem skov og lysåben natur i vores landskab. Skovlovens regler er i høj grad med til at understøtte denne kunstige opdeling af landskabet. Skovloven forhindrer den naturlige tilstand, hvor store planteædere har adgang til både lysåbne partier sammen med skov og krat.

At artsrige, urørte skove og skove der forvaltes med henblik på at højne biodiversiteten omfattes/kan blive omfattet af husdyrloven ammoniakregulering kan være en ganske væsentlig barriere for lysten til at gøre en indsats for biodiversiteten i skov. Se Husdyrlovens ammoniakregler.

Løsningsmuligheder

Lovgivningen bør ændres så den tilpasses den nuværende viden om biodiversitet. Den danske landskabsforvaltning bør gentænkes, så lysåbne arealer og skov bliver integreret. Områder udlagt til naturlig succession bør i langt større grad kunne indgå i skovrejsningsprojekter og der skal sikres langt bedre muligheder for at få græssende dyr i skovene. Skovloven bør have fokus på at beskytte de biologiske værdier, der findes i skove uden produktion. Det skal f.eks. være muligt at afgræsse skovarealer på en måde, så det er tilladt at græsningen skader træerne og forhindre den naturlige genvækst. Det er netop på denne måde at der skabes og vedligeholdes værdifulde naturlige skovlysninger, som mange truede arter er afhængige af.

Link til gældende lovgivning

[Skovloven \(retsinformation.dk\)](https://retsinformation.dk/Skovloven)

Vejledning: <https://mst.dk/erhverv/skovbrug/lovgivning/vejledning-om-skovloven/>

Vandløbsloven

Nuværende barrierer

Det fremgår af formålsparagraffen for vandløbsloven, at loven skal sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten. Som lodsejer har man pligt til at vedligeholde vandløb og dræn, der afvander anden mands arealer. Vedligeholdelsen foretages i form af grødeskæring og/eller oprensning af aflejret materiale. Lodsejerne har pligt til at vedligeholde de private vandløb, mens kommunerne har ansvaret for at vedligeholde de offentlige vandløb i henhold til gældende regulativ. Vedligeholdelse i form af oprensning og hårdhændet grødeskæring kan have en negativ påvirkning på biodiversiteten i og omkring vandløbet.

Det er muligt for kommunerne at køre en reguleringssag via vandløbsloven, men ofte betyder de afvandingsmæssige interesser, at det er svært at genskabe en helt naturlig hydrologi i vandløbet.

Ofte stiller kommunerne krav om hegning langs vandløbene, for at undgå erosion af brinken og sandvanding i vandløbene. Krav om hegning langs vandløb kan vanskeliggøre og fordyre etablering og vedligeholdelse af hegn på store naturarealer. Desuden hindrer hegnene naturlige forstyrrelse og dynamik som følge af dyrenes aktiviteter på vandløbsbreder og i vandløb.

Løsningsmuligheder

Restaurering af naturlige vandløbsforhold, der inkluderer det påvirkede nærområde. Etablering af dobbeltprofiler, hvor afvandingen kan sikres samtidig med at vandløbet får plads til naturlig dynamik.

Krav om hegn bør genovervejes ved revision af regulativer. Særlig når de fysiske forhold omkring vandløbet genskabes, vandløbsbrinker udflades og sammen med en naturlig strømning udligner risikoen for problematisk sandvanding.

Link til gældende lovgivning

[Vandløbsloven \(retsinformation.dk\)](http://retsinformation.dk)

Husdyrlovens ammoniakregler

Nuværende barrierer

Med husdyrloven er der fastsat regler for hvor meget den totale ammoniakbelastning et husdyrbrug må påvirke nærliggende naturarealer med (kategori 1 og 2 natur). I loven er der også fastsat regler for, at kommunen skal vurdere om udvidelser eller ændringer i dyreholdet fører til merbelastningen af kategori 3 naturarealer, der kan forringe naturen. Der er tale om generel erstatningsfri regulering og beskyttelsen er umiddelbar. Det vil sige at den indtræder når natur opstår, registreres eller kortlægges.

Da en væsentlig del af den omfattede natur er vejledende registreret, og registreringerne bygger på skøn baseret på det aktuelle naturindhold, er reguleringen omfattet af en ganske væsentlig uforudsigelighed.

Reguleringen er gennemført for at beskytte naturen mod de negative effekter af ammoniakpåvirkninger. Reguleringen bygger på, at man kan forudsige en langsigtet negativ udvikling af naturindholdet på et naturareal, når det belastes med ammoniak. Der er tale om et forsigtighedsprincip og betydelige indgreb i husdyrproduktionen, som langt fra altid står mål med naturbeskyttelsen og øvrige indsatser for at bevare eller fremme naturværdierne på de berørte naturarealer.

Reguleringen har medført en udbredt frygt hos landmanden for naturindsatser som:

- Naturpleje med græssende dyr
- udlæg af ny natur, og
- udlæg af urørt skov mv.

Der er løbende sager, hvor registreringer eller forbedringer af egen eller naboens natur, får store negative konsekvenser for eksisterende husdyrbrug. Dette rangerende fra vanskeligheder med at få tilladelse til at ændre eller øge produktionen, til krav om nedbringelse af produktionen eller helt ophør af produktion. Alle med umiddelbare ejendomsværditab til følge samt tabte muligheder for at modernisere og udvikle produktionen i takt med krav til dyrevelfærd og ressourceeffektivitet.

Løsningsmuligheder

Reguleringen bør gentænkes og ikke mindst samtænkes med de øvrige indsatser for natur og biodiversitet. Reguleringen kan gøres langt mere målrettet, omkostningseffektiv og fleksibel. Det kunne f.eks. være med virkemidler som:

- Naturpleje med græssende dyr
- Naturgenopretning
- Erstatningsnatur

En målrettet indsats med naturpleje kan f.eks. bidrage til at fjerne næringsstoffer fra næringsbelastede naturarealer, via afgræsning eller høslæt. Derudover kan en ekstensiv afgræsning, skabe forstyrrelser og variation. Græsning kan derfor ændre konkurrenceforholdene mellem arterne og sikre levesteder for de mere nøjsomme arter til trods for en ammoniakpåvirkning eller anden kvælstofbelastning.

Nogle naturarealer er historiske set belastede af ammoniakpåvirkningen i en grad så ammoniakdepositionen skal bringes ned under den tålegrænse, der beskytter mod yderligere forandringer, for at sikre at naturen udvikles positivt mod den gunstige bevaringsstatus. Et alternativ hertil kan være at foretage en intensiv pleje/re-staureringsindsats som f.eks. afbrænding, tørveskrældning eller lign. effektive metoder til at fjerne ophobede næringsstoffer.

En række af de naturarealer, der udløser ammoniakkravene, er små og fragmenterede forekomster. Andre er beliggende meget nær et eller flere husdyrbrug. Flere er således historisk set belastede af ammoniak og evt. randpåvirkede eller belastede af tilstrømmende overfladevand. Potentialet for at sikre eller genskabe naturværdierne på sådanne arealer kan være meget dårlige og ammoniakreguleringen er indgribende for et-flere produktioner. Derfor kan det være yderst relevant at se nærmere på om det faglige og administrative grundlag for ammoniakkravene er i orden og/eller om det er proportionelt ift. de restriktioner der pålægges

husdyrbruget, eller om det er mere relevant at veksle til en indsats for reetablering eller pleje af naturen i større sammenhængende naturområder.

Derudover bør udvikling af teknologier, der kan reducere ammoniakudledningen støttes langt mere. Hvis der udvikles effektiv teknologi, der kan anvendes på langt flere husdyrbrug, vil det kunne reducere luftforureningen over hele landet og dermed sikre et fald i påvirkningen af naturen nationalt. Det bør også overvejes, om de mest uheldig placerede husdyrbrug kan opkøbes og afvikles.

Læs mere: https://www.landbrugsinfo.dk/dlbr/b/f/7/miljoret_revision_ammoniakregulering_gavne_natur_er_hverv

Link til gældende lovgivning

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/2256>

Museumsloven

Nuværende barrierer

Museumsloven skal bl.a. sikre de beskyttede sten- og jorddiger (museumslovens § 29a) og de fredede fortidsminder (museumslovens § 29e). Der kan være en risiko for at græssende dyr skader fortidsminder med tramp og roden i jorden. Græssende dyr kan dog også bruges til pleje af fortidsminderne. Her er der traditionelt brugt får, da de er lette og ikke udgør en trussel for fortidsmindet. Det kan være et problem, da fåregræsning sjældent medfører en forbedret biodiversitet, fordi får ofte går målrettet efter blomstrende urter og efterlader en græsdomineret ensartet vegetation. Resultatet er, at naturområder som indeholder fortidsminder ofte enten ikke afgræsses eller afgræsses uden gevinst for biodiversiteten.

Løsningsmuligheder:

På større naturarealer vil det ofte være muligt at lade de små racer af kreaturer, heste eller geder afgræsse fortidsminderne uden at der sker skade på disse. Det kræver at dyretrykket er lavt og at der løbende føres tilsyn med fortidsmindets fysiske tilstand. Hvis det alligevel konstateres, at der er risiko for skade på fortidsminderne, kan det løses ved at frahegne de mest sårbare strukturer.

Link til gældende lovgivning

[Museumsloven \(retsinformation.dk\)](https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2014/358)

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2014/358>

Bekendtgørelse af lov om folkekirkens økonomi

Menighedsrådene er underlagt bestemmelser fastsat af kirkeministeren mht. brug af kirkens jorder jf. §21, stk. 1-2. Det betyder i praksis, at medmindre kirkeministeren specifikt gør undtagelse fra krav om landbrugsmæssig drift så skal de jorder som er egnet til landbrugsmæssig drift benyttes til dette jf. §22.

Nuværende barrierer

Loven modarbejder udlægning af arealer til natur da kirkeministeren skal inddrages ved undtagelse fra pligt om landbrugsdrift, selvom præstegårdsejendomme jf. fast praksis ikke fremgår som landbrugsejendomme.

Løsningsmuligheder:

Loven bør tilpasses så jorder, der er ejet af kirken, ikke behøver beslutning om undtagelse fra kravet om landbrugspligt for at blive udlagt til natur.

Link til gældende lovgivning

Kap 5 (§§ 21-22) <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/95>

Lov om drift af landbrugsjorder - rydningspligt

Jf. Bekendtgørelse om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur, samt bekendtgørelse om lov om drift af landbrugsjorder, er der pligt til rydning af opvækst af træer og buske på landbrugsarealer. Træer og buske må ikke blive ældre end 5 år gamle. Loven har været gældende siden 2004.

Nuværende barrierer

Loven modarbejder udvikling af naturlig succession med naturlig indvandring og fremspiring af hjemmehørende træer og buske. Dette er uhensigtsmæssigt, da mange arealer vil opnå en højere biodiversitet, ved at der udvikles en naturlig succession, frem for at de bliver slået.

Løsningsmuligheder

Det er muligt at lade arealer gro til ved selvsåning, men det kræver en forhåndsanmeldelse. Lovgivningen bør derfor tilpasses den nuværende viden om biodiversitet. Derfor bør loven give mulighed for naturlig tilgroning uden forhåndsanmeldelse.

Link til gældende lovgivning

[Bekendtgørelse om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur \(retsinformation.dk\)](https://retsinformation.dk/Bekendtgørelse%20om%20jordressourcens%20anvendelse%20til%20dyrkning%20og%20natur)

Landbrugsloven – landbrugspligt

I Bekendtgørelse af lov om landbrugsejendomme er det fastsat, at alle landbrugsejendomme på over 2 ha som udgangspunkt er omfattet af landbrugspligt. Hvis der er landbrugspligt på en ejendom, er man ikke forpligtet til at dyrke jorden, men der er krav om jorden skal holdes i god landbrugsmæssig stand.

Nuværende barrierer

Med landbrugspligten følger visse tilskudsmuligheder og skattetekniske fordele, men også krav om en vis vedligeholdelse af arealerne i form af rydningspligt, aktivitetskrav mm., som kan være barrierer for øget biodiversitet, se bl.a. ovenfor. Det er vanskeligt at få afnoteret landbrugspligten og sætte naturen fri. Der gives f.eks. normalt ikke tilladelse til at ophæve landbrugspligten på arealer, der skal anvendes til private rekreative formål. Jagt, fiskeri og udlæg af naturgrund anses som private rekreative formål.

Det er også vanskeligt at købe jord uden tilhørende landbrugsejendom og hensætte disse arealer til varig natur. Reglerne er komplicerede og afhænger bl.a. af om arealet købes som person eller virksomhed.

Man skal ved ansøgning redegøre for at formålet med erhvervelsen er et naturformål af almen samfundsmæssig karakter. Derudover er der krav til, at området skal være udpeget som: natur eller skovrejsning i kommuneplanen, beskyttet natur eller at der er planer om at der inden for kort fremtid skal laves et naturgenopretningsprojekt. Det er desuden et krav at der skal være offentlig adgang til arealerne, hvilket i nogle tilfælde kan være problematisk, hvis arealet ønskes afgræsset. Inden for et år skal der laves en plejeplan i samarbejde med kommunen. Det er muligt at dispensere fra de fleste krav mod at arealet tinglyses så formålet med erhvervelsen beskyttes ved fremtidigt ejerskifte og der kan stilles yderligere krav. Det er dog i praksis svært at finde anvendelse for denne dispensation for mindre områder og det fremgår ikke tydeligt hvornår der bør gives dispensation.

Reglerne betyder at det mange steder vil være svært at opfylde kravene, og ofte bliver det så vanskeligt at gennemskue reglerne og opnå tilladelser, at mange opgiver på forhånd.

Løsningsmuligheder

At landbrugsloven ændres, så det bliver nemmere at udlægge hele eller dele af ejendommen til naturformål uden landbrugsdrift.

En sådan ændring kunne blandt andet bestå af indførelse af en bagatelgrænse, hvor mindre arealer kan tages ud af landbrugspligten under en mere enkel vurdering af effekterne ift. biodiversitet.

Herudover kunne man også fratage naturarealer fra bopælspligten der fremgår af §8 og §20 i Bekendtgørelse af lov om landbrugsejendomme.

For at åbne for muligheden for at udlægge arealer til natur kan man også definere almennyttige formål som værende opfyldt såfremt ansøger med rimelighed kan argumentere for at udlægningen vil gavne bevarelsen af biodiversitet for at §4 kan finde anvendelse. §4 i Bekendtgørelse af lov om landbrugsejendomme giver netop mulighed for at dispensere fra mange krav, dog forudsat §5 - her kunne man gøre §5 mere simpel og tydeliggøre at det ikke er et bundet krav at §5 finder anvendelse. Alternativt kunne man overveje at fjerne §5 helt.

Link til gældende lovgivning

Bekendtgørelse af lov om landbrugsejendomme (LBK nr. 116 af 06/02/2020): [Landbrugsloven \(retsinformation.dk\)](https://www.retsinformation.dk/eli/lov/2020/02/06/116)

Bekendtgørelse om reglerne i lov om landbrugsejendomme (BEK nr. 1427 af 16/12/2014): [Regelbekendtgørelsen \(retsinformation.dk\)](https://www.retsinformation.dk/eli/lov/2014/12/16/1427)

Vejledning til landbrugsloven: [Vejledning til landbrugsloven \(retsinformation.dk\)](https://www.retsinformation.dk/eli/lov/2020/02/06/116/vejledning)

Landbrugsstøtteleven - krydsoverensstemmelse (KO)

Nuværende barrierer

Krydsoverensstemmelse (KO) betyder, at landbrugere, der modtager direkte støtte eller tilskud efter visse ordninger under landdistriktsprogrammet, skal overholde en række krav til miljø, sundhed, dyrevelfærd og god landbrugsmæssig stand for at få udbetalt sin støtte/sit tilskud uden nedsættelse. Formålet med KO er at skabe sammenhæng mellem overholdelse af de gældende regler om miljø, sundhed, dyrevelfærd og god landbrugs- og miljømæssig stand og udbetalingen af støtte for derved at fremme bæredygtig landbrugsproduktion.

Ved overtrædelser sanktioneres med træk i landbrugsstøtten. Selvom reglerne med tiden er blevet færre og lettere at forstå, skaber bestemmelserne fortsat bekymring. Ved naturprojekter på store naturarealer kan det f.eks. være svært eller direkte farligt at komme nær kalvene og få øremærket kalve og lam rettidigt.

Der kan ligeledes være bekymringer for om store dyr ved deres naturlige adfærd ødelægger plantedækket på naturarealer, i klitter, ved søer og vandhuller eller på fortidsminder. Bekymringerne kan få landmanden til at hegne småbiotoper og vanskeligt tilgængelige arealer fra selvom disse kunne få styrket deres naturindhold ved græsning og måske tjene som kilder for spredning af arter fra områder, der måske har en rigtigt lang kontinuitet som natur, til det resterende område.

Løsningsmuligheder

Der bør i højere grad arbejdes med bagatelgrænser og rådgivning, hvor mål med forvaltning og hensyn til indsatser for biodiversiteten i naturområder og småbiotoper vejer tungt når det skal vurderes om skader/overtrædelse er sket med forsæt eller som en forventet risiko når der arbejdes med levende dyr i en dynamisk natur.

Link til gældende lovgivning

[Lovgrundlag - Landbrugsstyrelsen \(lbst.dk\)](https://www.lbst.dk/lovgrundlag)

Harmoniareal

Nuværende barrierer

Harmoni reglerne handler om, hvor meget husdyrgødning og anden organisk gødning bedriften må udbringe på markerne hvert år. Reglerne skal sikre en fordeling af gødningen, så den udnyttes bedst muligt af afgrøderne. Der skal således være harmoni mellem anvendelsen af husdyrgødning og anden organisk gødning og størrelsen på det areal, som det bringes ud på. Reglerne bidrager dermed til at mindske risikoen for udvaskning af kvælstof og til vandmiljøet og en generel dårlig fordeling eller tab af de øvrige næringsstoffer.

For bedrifter med produktion af husdyrgødning eller anden organisk gødning kan det være en udfordring at ekstensivere anvendelsen af arealerne, eller tage arealer helt ud af produktion og hensætte dem til natur, fordi bedriften så kommer til at mangle harmoniareal. Der er stor efterspørgsel på harmoniareal, så værdien er høj. Når harmoniarealer hensættes til natur og ikke længere må gødes, tabes en meget stor del af denne værdi. Landmanden kan ikke få samme udbytte eller pant i naturarealerne og har derfor ikke råd til at købe nye harmoniarealer til erstatning. Andre afsætningsmuligheder kan være besværlige.

Løsningsmuligheder

Der skal arbejdes for en bedre arrondering i det åbne land så både behovet for velarronderet harmoniareal eller rentabel afsætning af gødning og behovet for større sammenhængende naturarealer kan tilgodeses. Det kan blandt andet ske via jordfordeling, hvor den gældende ordning dog ikke kan finansiere værditabet på jorden når den konverteres til natur, se mere nedenfor.

Der kan arbejdes for en endnu bedre forretningsgørelse af husdyrgødning og anden organisk gødning til andre formål. Samtidig skal der sikres positive incitamenter til varig udtagning af arealer til natur, så landmænd belønnes frem for at blive straffet for udtag af landbrugsjord til naturformål.

Link til gældende lovgivning

[Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen](#)

Naturnationalparkloven:

Nuværende barrierer

Forhindrer samhegning af statens arealer med privatejede arealer pga. forskellige lovgrundlag. Dette forhindrer store hegninger og en mere naturlig græsning.

Løsningsmuligheder

En simplere lovgivning på området, der gør det lettere for landmanden og andre at adskille natur og landbrug. Særlige regler for dyrevelfærd, tilsyn med videre kunne bindes op på faglige argumenter som arealstørrelser, kompleksitet i området, varig adgang til rigelig føde, ly og læ etc. frem for ejerforhold. Regler vedr. dyrevelfærd i naturnationalparker bør også være gældende for private lodsejere der indgår i større naturprojekter.

Link til gældende lovgivning

[Bekendtgørelse af lov om nationalparker \(retsinformation.dk\)](#)

Regler for udegående dyr

Nuværende barrierer

På baggrund af den gældende lovgivning og på baggrund af udtalelser fra Dyreværnsrådet og Det Veterinære Sundhedsråd, er der opstillet en række generelle retningslinjer om hold af udegående dyr. Reglerne for udegående dyr om vinteren blev præciseret i 2019, så dyrene kan gå ude, hvis forholdene er egnede til det og dyrene trives og er ved godt huld. Dette er en vigtig præcisering i forhold til tidligere. Der skal dog være en plan for flytning af dyr, hvis forholdene vurderes ugunstige. Reglerne gælder for kvæg uanset race, forudsat at det er robuste dyr, der er egnet til at gå ude. De samme regler gælder for hesteracerne: islandske heste, konik-heste, przewalski-heste, exmoor ponyer og shetlandsponyer (7/8-renracede dyr). Øvrige ekstensive hesteracer er ikke medtaget.

Ly og læ:

Landmænd oplever stadig usikkerhed om, hvornår forholdene er gode nok til at dyrene kan gå ude året rundt.

Løsningsmuligheder

- For at give landmænd større sikkerhed om, hvorvidt deres arealer er egnet til udegående dyr om vinteren, vil det være oplagt, at der blev mulighed for en forhåndsgodkendelse af om arealer vurderes egnet til vintergræsning.
- Der bruges i Danmark også andre robuste hesteracer, som ikke er omfattet af undtagelsen. Derfor bør listen over heste omformuleres til samme formulering som for kvæg "uanset race, forudsat at det er robuste dyr, der er egnet til at gå ude".

Link til gældende lovgivning

<https://mst.dk/natur-vand/natur/national-naturbeskyttelse/naturpleje/naturplejeguiden/regler-for-udegaaende-dyr-i-vinterperioden/>

Øremærkning

Alle klovbærende dyr i Danmark skal mærkes efter de gældende regler og registreres i det centrale husdyrbrugsregister. Kalve skal øremærkes senest 20 dage efter fødslen. Det kan være svært og nogle gange direkte livsfarligt for dyreholderen at komme til kalve, der er født på særligt de store naturarealer.

Der findes en undtagelse i reglerne for "naturkalve", hvor fristen for øremærkning er på 6 måneder.

Nuværende barrierer

Kravene for at komme under ordning for naturkalve, er fastsat så restriktivt, at det kun er meget få dyreholdere der har mulighed for at benytte sig af ordningen.

Løsningsmuligheder

Der bør laves en lettere tilgang til undtagelsesreglerne for naturkalve. F.eks. med mulighed for, at kalve, der er opvokset på naturarealer, først skal øremærkes når de forlader arealet.

Link til gældende lovgivning

[Bekendtgørelse af lov om hold af dyr \(retsinformation.dk\)](#)

[Det Centrale HusdyrbrugsRegister \(CHR\) - lovstof \(foedevarestyrelsen.dk\)](#)

Bekendtgørelse om opbevaring mm. af døde produktionsdyr

Nuværende barrierer

Af bekendtgørelsen følger det at døde produktionsdyr indtil afhentning skal opbevares på en måde, der sikrer dem mod ådselædende dyr og under sådanne forhold at opbevaring ikke udgør en risiko for spredning af smitstoffer. For produktionsdyr, der dør eller aflives på græsningsarealer, kan dyret transporteres til det nærmeste sted, hvorfra det kan afhentes.

Produktionsdyr defineres som dyr af hesteslægten, pelsdyr, fjerkræ og klovbærende dyr. Dvs. det omfatter både heste, kreaturer og hjortearterne – uanset om disse har noget med landbrugsproduktion at gøre eller ej. Det betyder at de vildtlevende dyr (fra rovdyr til ådselsbiller) og andre organismer, der er tilknyttede ådsler, har meget svært ved at finde levesteder, da der kun er meget få ådsler i vores landskab.

Løsningsmuligheder

Det bør i større naturprojekter, hvor formålet er at øge biodiversitet være muligt at sikre et eksistensgrundlag for de dyr og andre organismer, der er tilknyttet ådsler ved at tillade at dyrene kan efterlades på naturarealerne efter deres død.

Tilskuds- og støtteordninger

Pleje af græs- og naturarealer

Nuværende barrierer

Kontrolmetode

Måden der i dag føres kontrol på, er ikke i overensstemmelse med ordningens formål om at fremme biodiversiteten. Det skyldes i høj grad den nuværende kontrolmetode der tilskynder, at driften af arealerne er mere intensiv end ønsket ift. at tilgodesee biodiversiteten.

Søger man tilsagnstype 67 (med grundbetaling) og græsning, skal vegetationen være synligt græsset, dvs. arealet skal bære præg af at være græsset og for hver 100 m² skal 50 % af vegetationen være under 40 cm.

For tilsagnstype 66 (uden grundbetaling) med græsning, skal vegetationen fremstå synligt græsset, dvs. at 50 % af plantedækket skal fremstå afgræsset. Her er der ikke et krav om, at vegetationen skal være under 40 cm.

Tidspunkt for kontrol

Der er særlige problemer med arealer, der kontrolleres efter tilsagnstype 67 med grundbetaling og græsning. Kravet om, at 50 % af plantedækket skal være under 40 cm d. 15. september, får mange naturforvaltere til at brakpudse arealerne, for at være sikker på at leve op til kontrolkravene. Aktivitetskravet i regler for grundbetaling medfører en mere intensiv og uhensigtsmæssig drift af arealet.

Slåningen som derfor ofte gennemføres på disse arealer, medfører en homogenisering af arealet og den variation som dyrene har skabt gennem deres græsning bliver ødelagt og mange små mikrohabitater forsvinder. Samtidig mangler fødegrundlaget til dyrene senere på året, så græsningssæsonen forkortes.

Tilskudssatser

Tilsagnshavere opnår det højeste tilskud, ved en kombination af grundbetaling og 5-årigt tilskud til pleje af græs- og naturarealer på ca. 1.000 kr. mere pr. ha. end når der kun søges plejegræs. Generelt bør tilskudssatserne genberegnes, så det sikres, at det er tilstrækkeligt økonomisk attraktivt at indgå i ordningen også uden at være afhængig af en intensiv kødproduktion.

Ingen plejegræs på arealer med skov

Der kan ikke søges plejegræs på bevoksede dele af de fredsskovspligtige arealer. Dette er uhensigtsmæssigt, da det hindrer samgræsning på tværs af forskellige naturtyper og skaber barriere for at få større sammenhængende græsningsarealer. Samtidig mister dyrene en oplagt mulighed for at finde egnede steder med ly og læ, ligesom dyrenes positive påvirkning af skovens biodiversitet udebliver.

Ifølge regler for grundbetaling, må der maks. være 100 træer pr. ha på støtteberettigede arealer. Det betyder at det ikke er muligt at søge grundbetaling på arealer med spredt bevoksning. Dette vil være ønskeligt jvf. overstående beskrivelse.

Der mangler en samlet græsningsordning, hvor der kan søges tilskud til samgræsning af lysåbne arealer og skovarealer.

Græsningstryk

Græsningstrykket på naturarealer har stor betydning for udviklingen af naturtilstanden på arealerne. For højt græsningstryk medfører overgræsning og for lavt græsningstryk medfører tilgroning af naturarealer – begge dele er problematiske.

Ved for højt græsningstryk bliver arealet stresset og alt for nedbidt. Overgræsning medfører mangel på blomstrende urter gennem hele sæsonen og fjerner dermed livsgrundlag for de dyr og planter, som græsningen ellers skulle være til gavn for. Dette kan være katastrofalt på primært små arealer, hvor hele bestande af fx dagsommerfugle udslettes, uden mulighed for, at de kan genindvandre.

Ved for lavt græsningstryk gror naturarealer til og arter der er afhængige af lav vegetation bliver skygget væk.

Der mangler incitament i tilskudsordningen til at fremme en ekstensiv græsning.

Helårsgræsning/vintergræsning

De nuværende regler for kontrol efter hhv. fast græsningstryk og synlig afgræsning, besværliggøre og begrænser et management med en ekstensiv helårsgræsning, hvilket ellers er det græsningssystem som biodiversitetsforskere anbefaler. Med de nuværende kontrolkrav skal der gå dyr på de tilskudsberettigede arealer i sommermånederne. Dette hindrer muligheden for vintergræsning med tilskud, hvilket kan være et oplagt alternativ til helårsgræsningen på mindre arealer.

Kun lyng er accepteret, ikke øvrige dværgbuske

På arealer med kontrol efter synlig afgræsning, kan der på arealer med tilsagnstype 66 (arealer uden grundbetaling) søges tilskud på ekstensive arealer, herunder arealer med lyng. 50 pct. af plantedækket *mellem* lyngen skal være afgræsset. Øvrige dværgbuske er ikke omfattet af denne bestemmelse.

High Nature Value – markblok:

Gældende for ansøgningsåret 2019 ændrede Landbrugsstyrelsen af administrative årsager reglerne, så det ikke længere kan lade sig gøre at trække High Nature Value (HNV) på tværs af markblokke og dermed anvende HNV til at søge tilsagn om tilskud til plejegræs på et areal med for lav HNV-værdi, der ligger i direkte sammenhæng med arealer med tilstrækkelig høj HNV.

En del sammenhængende naturarealer bliver påvirket af denne ændring, da ansøger nu ikke længere har mulighed for at søge tilskud til et område som går på tværs af markblokkene og inddrager arealer med en afgrødekode for omdriftsarealer. Med de nuværende regler kan ansøgere ikke sammenlægge arealer med omdriftskoder med arealer med permanent græs (inkl. naturarealer).

Dette begrænser mulighederne for, at lave store sammenhængende naturarealer, hvor omdriftsarealer indrages om der søges plejegræstilskud til disse arealer også.

Regler for plantedække

Der er krav om at min. 1/3 af et areal har et græsningsegnet plantedække. Dette er u hensigtsmæssigt på arealer der hidtil har været i omdrift, men skal indgå i en hegning. Optimalt skal plantedækket etableres ved naturlig succession og dyrespredning fra de nærliggende naturarealer. Denne mulighed bør indgå i tilskudsreglerne, så det er muligt at søge tilskud allerede fra første år, selvom der ikke er 1/3 plantedække i første tilsagnsår.

Tilsagn indgået forskellige år kan ikke samles

Som reglerne for plejegræs er i dag, er det ikke muligt at samle tilsagn der er indgået forskellige år. Der er flere udfordringer ved dette, som blandt andet gør administrationen mere besværlig og som ikke gavner biodiversiteten.

På arealer, hvor der søges plejegræs uden grundbetaling med kontrol efter fast græsningstryk, må arealet kun indeholde arealer, der kontrolleres efter fast græsningstryk. Dette kan gøre det besværligt at samhegne med arealer, hvortil der kan søges grundbetaling. Det er muligt at søge en dispensation til samhegning, men det giver ekstra administration for både konsulent og tilsagnshaver, samt større risiko for fejl.

Løsningsmuligheder

Den optimale løsning er, at hele tilskudsordningen revideres, så kontrollen tilpasses ud fra en model om procesbaserede tilskud til landmændenes indsats for biodiversitet. Dette bør indarbejdes i den kommende CAP-reform.

Af akutte behov for ændringer i de nuværende regler er:

- Højeste støttesats til mest naturvenlige græsningsform.
- Hævede støttesatser til plejegræs, som min. matcher det samlede tilskud der kan opnås, når der søges grundbetaling til arealerne.
- En kontrolform som kan fungere for arealer med helårsgræsning og vintergræsning.
- Mulighed for at trække HNV scoren på tværs af markblokgrænser
- Mulighed for krav om max dyretryk på særligt værdifulde arealer
- Mulighed for at samle tilsagn indgået på tværs af forskellige år i et tilsagn. Vil forenkle både administration og give større gennemsigtighed i reglerne for landmanden.
- Direkte rådgivning til de landmænd, som forvalter de mest værdifulde naturområder

Rydnings- hegningsordningen

Nuværende barrierer

Ordningen er meget ufleksibel ift. at imødekomme de ændringer/hindringer der kan opstå undervejs i projekteringen, efter at ansøgningen er indsendt.

Administrationen af ordningen vurderes at være meget administrativ tung og usmidig ift. at tilgodese de lokale forhold. F.eks. stilles der krav om en min. 4 m passage med et græsningsegnet plantedække. Der kan f.eks. ikke skabes forbindelse mellem 2 græsningsarealer via skov, hvilket ofte kan være en oplagt passage.

Specifik vedr. rydning

Gamle krat kan indeholde en meget høj og unik biodiversitet. Ligeledes har gamle træer, 'savannetræer' og fodposer en meget høj tilknyttet biodiversitet. Derfor kan det være i modstrid med ordningens formål om at fremme biodiversiteten, hvis midler fra ordningen bruges til at rydde værdifulde bevoksninger, selvom det er med det formål at klargøre arealet til græsning. Risikoen øges særligt ved, at der er krav om, at projektarealer skal være tilgroede før 2004. Det indebærer at ordningen giver incitament til at rydde ældre krat og bevoksninger, som sandsynligvis har en højere tilknyttet biodiversitet end tilgroning af yngre dato. Ifølge ordningen skal der kun søges tilladelse fra kommunen til rydning af havtorn, ene, gråris, skovfyr og eg. Dette er dog ikke de eneste værdifulde vedplanter, og det bør ordningen tage højde for.

Fjernelse af gammelt krat kan samtidig fjerne læ-muligheder til udegående dyr ifm. eventuel helårsgræsning.

Der er krav om, at alt ryddet materiale skal fjernes fra arealet og bortskaffes fx vha. afbrænding. Dette krav er uheldigt, set i lyset af den store biodiversitet, som er knyttet til dødt ved.

Det er problematisk, at rydningsprojekter har en højere pointtildeling (og dermed højere prioritering) end projekter, der kun indeholder forberedelse til græsning. Dette kan potentielt fjerne fokus fra græsning af arealer, der allerede er i en god tilstand, og skabe et incitament til rydning af arealer, selvom dette ikke nødvendigvis er biodiversitetsfremmende, og bevoksningerne potentielt kan bidrage med en højere biodiversitet, hvis de holdes åbne udelukkende med græssende dyr.

Forberedelse til græsning

Standardomkostninger medfører en lettere proces for ansøger, men øger samtidig risikoen for, at økonomi og kvalitet ikke vil komme til at harmonere. Fx medfører standardomkostninger, at det ofte ikke kan svare sig at hegne 'besværlige' arealer, fx fugtige eller skrånende arealer, hvor naturindholdet ofte er højt.

Prioriteringssystemet

Krav om at fx fangfolde KUN må bruges på arealet, hvor der er søgt tilskud + ultimativt krav om at ødelagt udstyr skal erstattes er demotiverende.

Der er pt ikke mulighed for at søge tilskud til forberedelse til græsning i skovarealer, selvom denne naturtype er et helt oplagt mål for græsning.

Der tildeles kun point til græsning af rigkær, kildevæld og overdrev. Kildevæld kan være skrøbelige habitater, hvor græsning i nogle tilfælde kan være problematisk. Alligevel vægtes græsning af kildevæld højere end græsning af overdrev, som er en naturtype, der kun eksisterer i kraft af græsning. Samtidig kan det undre, at andre naturtyper, som har stor gavn af græsning, fx hede, skov, fattigkær og strandeng, slet ikke tilgodeses med det nuværende pointsystem. Med det nuværende pointsystem udelukkes de mange lodsejere, der ejer værdifulde naturarealer med de ovennævnte naturtyper, derfor fra at søge ordningen.

Kun tilskud til arealer med min. 50 pct. beliggende i de særligt udpegede Natura 2000 områder eller på overdrev

Mange gode og fagligt relevante naturprojekter kan ikke søge tilskud via ordningen pga. reglerne om, at min. 50 pct. af det indhegnede areal skal være beliggende inden for de særligt udpegede Natura 2000 områder eller være udpeget som §3 beskyttet overdrev. Det er positivt, at ordningen er blevet udvidet til også at omfatte overdrev. Der er dog en række andre relevante naturtyper, som også har brug for græsning. Samtidig er det problematisk, at der ikke er nogen nærmere retningslinjer for hvornår arealgrænserne for de særligt udpegede Natura 2000 områder revideres.

Hegn

Når der er givet tilskud til opsætning af hegn, skal det stå på arealet i 5 år. Dette krav kan ikke fraviges, selvom indhegningen udvides. Dvs. der kan komme til at stå en række inder hegn og der skal indkøbes nye hegn, i stedet for at genbruge eksisterende hegn fra arealet.

Løsningsforslag:

- Der bør være mulighed for at øge prisen, hvis der kan argumenteres fagligt herfor og indhentede tilbud viser, at udgifterne i et specifikt tilfælde er væsentligt dyrere end standardpriserne.
- Der bør arbejdes en forenklet administration af ordningen.
- Der bør indføres et system, der sikrer imod fjernelse af gamle, værdifulde krat.
- Der bør gives dispensation til, at ryddet materiale kan deponeres i bunker i eller udenfor projektarealet, til gavn for biodiversiteten. Gyvel og andre invasive arter er naturligvis en undtagelse, og bør altid fjernes.

Specifikke forslag til forberedelse til græsning:

- Ændring af pointsystemet, så det i højere grad belønner græsning end rydning.
- Når det er på de samme projektarealer, at hegningen udvides, bør der være mulighed for dispensation til at rykke eksisterende hegn også inden for den 5-årige fastholdelsesperiode.
- Ordningen bør udvides, så flere forskellige naturtyper kan omfattes af ordningen.

Specifikke forslag vedr. rydning:

- Ændring af pointsystemet, så der også gives mulighed for at søge tilskud til andre naturtyper.

Link til gældende tilskudsordning

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2021/1814>

Grundbetaling

En række specifikke regler for grundbetaling beskrives herunder.

Link til gældende tilskudsordning

Aktivitetskrav

Nuværende barrierer

De nuværende aktivitetskrav, der skal opfyldes for at opnå grundbetaling, er ikke fremmende for biodiversiteten. Derfor er det yderst uheldigt, at 60 - 70 pct. af de landmænd som søgte tilskud til den 5-årige tilskud til pleje af græs- og naturarealer også søger Grundbetaling til de samme arealer. Det sker, fordi kombinationen af Grundbetaling og plejegræstilskud samlet giver ca. 1.000 kr. mere pr. ha.

For at opfylde aktivitetskravet bliver der på mange arealer gennemført en mere intensiv drift end ønsket ift. at sikre og fremme biodiversiteten. F.eks. er der mange arealer der brakpudses/slås i blomstringsperioden pga. dette krav. Det hindrer mulighed for fri succession og fastholder arealer i en intensiv drift.

Løsningsmuligheder

At der fortsat kan opnås grundbetaling uanset arealets tilstand og uafhængig af at der foregår en egentlig landbrugsaktivitet. Dette kan f.eks. ske via en udvidelse af den nuværende undtagelsesbestemmelse via artikel 32.

Alternativt bør der arbejdes på at sikre min. ensartede satser, så landmænd opnår samme økonomiske incitamenter uanset om de søger grundbetaling eller tilskud via plejegræsordningen, hvor de kan gennemføre en mere ekstensiv og for biodiversiteten mere optimal forvaltning.

Miljøfokusområder (MFO)

Nuværende barrierer

Brakarealer har potentiale til at udvikle sig til værdifulde levesteder for dyr og planter. Særligt de tørre og sandede arealer, som har lav dyrkningsværdi, har stort potentiale. Braklægningsordningen, som ophørte i 2008, gav mulighed for at arealer kunne udvikle sig positivt ift. naturindhold, hvorimod de nye MFO-krav er en forhindring, som stiller besværlige krav for landmanden, uden at sikre en naturmæssig gevinst.

Blomsterbrak/slåningsbrak: stiller krav om udsåning, selvom det ville være bedre med naturlig fremspiring.

Løsningsmuligheder

Blomsterbrak: Fjern krav om udsåning af blomsterblanding. Giv højere tilskudssats for arealer med naturlig fremspiring.

Slåningsbrak: Fjern krav om, at afslået materiale ikke må fjernes fra arealet. Giv mulighed for slåningsbrak uden forudgående blomsterbrak. Giv mulighed for at slåningsbrakken må fortsætte i flere år uden krav om nyetablering af blomsterbrak hvert 2. år

Bi- og vildtvenlige tiltag

Nuværende barrierer

De bi- og vildtvenlige tiltag er tiltag som etableres i markfladen og de må ikke få permanent karakter. Der er desuden et 2-årigt aktivitetskrav på de bi- og vildtvenlige tiltag, hvilket betyder at striber skal slås minimum hvert andet år. Da bi- og vildtvenlige tiltag ikke er permanente tiltag, er det tiltag der ikke har den store gavn for biodiversiteten og på samme tid, er det tiltag, der bliver brugt mange penge på, da frøblandingerne ofte er meget dyre. Tiltag er ikke målrettede eller omkostningseffektive i forhold til at sikre biodiversitet og de fjerner fokus fra mere virkningsfulde virkemidler.

Løsningsmuligheder

Der er behov for at give et øget incitament til permanente tiltag, hvor der udsåes hjemmehørende arter, frem for midlertidige tiltag der omlægges med jævne mellemrum.

En mulighed kan være at graduere tilskud baseret på tiltagenes effekt/permanens.

Ø-støtte

Nuværende barrierer

Ø-støtten udbetales som et supplement til grundbetaling. Derfor er det kun muligt at få ø-støtte hvis man søger grundbetaling på sine arealer. Hvis der kun søges tilskud til plejegræs uden grundbetaling, mister man sin Ø-støtte.

Løsningsmuligheder

Det kan være en god idé at motivere græsningen på de danske øer, da der her er mange værdifulde naturarealer. Støtten bør understøtte den mest biodiversitetsvenlige græsning og ikke brug af grundbetaling og de uheldige konsekvenser (for hård græsning og maskinel slåning), som grundbetalingen kan motivere. Derfor foreslås det, at der vil være mulighed for at fastholde ø-støtte, selvom der kun søges tilskud til pleje af græs- og naturarealer.

Link til gældende tilskudsordning

<https://lbst.dk/tilskudsguide/oe-stoette/>

Tilskud til skovrejsning

Nuværende barrierer

Formålet med tilskud til privat skovrejsning er at etablere nye skove, der forbedrer vandmiljøet og naturen ved en reduktion af kvælstof til søer, fjorde og/eller indre farvande, på privatejede landbrugsarealer. Sekundært skal privat skovrejsning etablere nye skove, som beskytter drikkevandsressourcer eller binder kulstof.

Det er paradoksalt at ordningen kun støtter etablering af skov møntet mod træproduktion, når dette ikke nævnes som en del af formålet med at give tilskud til privat skovrejsning. Der er ikke et biodiversitetsformål med ordningen.

Ordningen giver tilskud til ensaldrende træer med en homogen struktur, hvor planterne er plantet for tæt og med manglende variation til at understøtte en høj biodiversitet. Der er krav om at der skal anvendes et minimums plantetal, der sikrer, at kulturen hurtigt kan udvikle sig til en sluttet, højstammet bevoksning, og planterne skal være jævnt fordelt på arealet. Selvom det er muligt at lægge dele af arealet ud til naturlig tilgroning, er det ikke muligt f.eks. at få tilskud til at plante en skov, hvor man planter små grupper af træer med stort mellemrum, som får lov at vokse op som fuldkronede træer og sprede frø til en naturlig skovudvikling. Der ydes ikke tilskud til anlæggelse af skov ved naturlig tilgroning, hvilket ellers vil have den største gevinst for biodiversiteten.

Det er en forudsætning for at opnå tilskud til skovrejsning at området kan få status af fredskov. Derfor skal ansøgningen overholde skovlovens krav til fredskovspligtige arealer. Det betyder bl.a., at det kun er tilladt at afgræsse 10 pct. af et fredsskovspligtigt areal.

Det er en udfordring at det kun er muligt at få tilskud til traditionel skovrejsning og at det ikke er muligt at få tilskud, hvis man ønsker hele eller større dele af skoven etableret ved naturlig succession.

Løsningsmuligheder

Tilskudsordninger bør indrettes så den tilskynder naturlig succession og naturlig indvandring af arter. Der bør ikke være krav til plantetætheder eller hvor hurtigt området har karakter af skov, så længe områdets drift ikke forhindrer, at det med tiden vil opnå karakter af skov. Tilskudssatsen kan evt. gradueres så de afspejler

udgifterne til de forskellige metoder. Det bør ændres i kriterierne for hvad der kan betegnes som fredskov, sådan at områder, hvor der er søgt tilskud til skovrejsning hvor der udelukkende sker tilgroning med fri succession, kan blive omfattet af fredskov.

Link til gældende tilskudsordning

[Tilskud til privat skovrejsning - Landbrugsstyrelsen \(lbst.dk\)](#)

Tilskud til skov med biodiversitetsformål

Nuværende barrierer

I skov med biodiversitetsformål kan der søges tilskud til ekstensiv skovdrift, rydning af uønskede arter, indsats for særlige arter, skovgræsning, bevaring af gamle træer og genetablering af naturlig vandstand.

Udfordringer ved ordningen:

- Hovedtræarten på det enkelte projektareal skal være mindst 50 år
- Tilsagnsarealerne skal være værdifuldt skov
- Ordningen giver ingen mulighed for samhegning med lysåbne arealer.
- Det kan være en stor udfordring at have skovarealer der er store nok til at understøtte helårsgræsning uden tilskudsfodring udelukkende på skovarealer uden at det kombineres med lysåbne arealer.

Løsningsmuligheder

Tilskudsordningen bør ændres så det bliver muligt at opnå tilskud til græsning i sammenhæng med lysåbne arealer og arealer uden for skoven. Der bør også være muligt at søge om tilskud til græsning i skove, hvor træerne er yngre end 50 år, hvis det vurderes at der er et stort potentiale for en høj biodiversitet. Det vil være meningsfyldt at prioritere ansøgningerne efter skovens HNV-værdi og alder, men det bør ikke være afgørende for at kunne søge puljen.

Link til gældende tilskudsordning

[Tilskud til skov med biodiversitetsformål - Landbrugsstyrelsen \(lbst.dk\)](#)

Arealstørrelser og sammenbinding af arealer til større forvaltningsenheder

Nuværende barrierer

De lysåbne naturtyper udgør ca. 380.000 ha, hvilket svarer til ca. 10 pct. af det danske landareal. Den gennemsnitlige arealstørrelse for de danske lysåbne naturarealer er på kun 2,4 ha. Naturtypen overdrev, som er følsom over for ydre påvirkninger fra næringsstoffer og pesticider, har en gennemsnitsstørrelse på kun 1,5 ha. Det gør disse arealer ekstremt sårbare over for ydre påvirkninger, da randeffekten er stor og det ikke er attraktivt at have dyr på så små arealer. Der mangler en støtteordning til varig udtagning af landbrugsjord til naturformål.

Løsningsmuligheder

Mange landmænd vil gerne udtage deres mest uproduktive landbrugsjord til natur, hvis der er økonomiske incitamenter til det. Det viser bl.a. den store søgning og interesse der er for den lille nationale ordning "Tilskud til sammenhængende arealer i og i tilknytning til særlige Natura 2000-områder". Tilskuddet gives til varig udtagning af arealer og prioriteres ud fra deres beliggenhed i forhold til eksisterende værdifuld natur. Ordningen har eksisteret siden 2018, med blot 10 mio. kr. i puljen hvert år i perioden 2018 – 2020. I 2021 er der afsat 25 mio. kr., men potentialet er endnu større. Foreløbig har der været overansøgt i alle årene. Trods den store søgning og succes ordningen har haft, er ordningen ikke at finde på finansloven for 2022.

En ordning som denne bør op genopstå med et helt andet volumen. F.eks. kunne ordningen udvides og omformes, så den kan søges på alle arealer med lav dyrkningsværdi, som ligger i tilknytning til udvalgte naturtyper med høj naturværdi, både inden for og uden for Natura 2000 områder. I ordningen skal der opstilles retningslinjer som bygger på bedste faglige anbefalinger til, hvordan udlægningen skal igangsættes og hvilken forvaltning arealerne efterfølgende skal være omfattet af. En sådan ordning er afgørende for at sikre gode målrettede incitamenter til varig udtagning af dyrkningsjord til naturformål.

Link til gældende tilskudsordning

<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2020/943>

Tilskud til vådområder, lavbundsprojekter m.m.

Nuværende barrierer

Der findes en række tilskudsordninger til større projekter, som har til formål at sikre fjernelse af kvælstof, drivhusgasser og genoprettelse af vandmiljøet mv. Fælles for ordningerne er at de ofte indebærer udtagning af landbrugsarealer med sløjfning af dræn og grøfter, at vandstanden hæves, vandløb genslynges mv. Det er ligeledes fælles for ordningerne at de bliver fremhævet for deres positive effekt på natur- og biodiversitet, der dog ofte alene er indirekte og berører tilstødende natur f.eks. pga. buffereffekt og næringsstofretention. Der er i ordningerne ikke integreret virkemidler og værktøjer, der er målrettet direkte mod at sikre og forankre en bedre biodiversitet i selve projektområderne

Selvom landbrugsarealer udlægges varigt til natur, er der ingen sikkerhed for at naturen kommer til at rumme nye levesteder for de sjældne, sårbare og truede arter, der er i fare for at forsvinde. Med tanke for hvor kostbar arealressourcen er og hvor truet biodiversiteten er, er det uheldigt, at der ikke sikres en målrettet indsats for biodiversitet, hvor potentialet er, når arealer tages varigt ud af produktion.

Tilskud til kvælstof- og fosforvådområde projekter

Formålet med ordningen er at reducere kvælstofudledningen til fjorde og kystvande og udledning af fosfor til søer. Kan søges af kommuner og Naturstyrelsen. Når naturområder bruges til næringsstoffjernelse/deposition, er der risiko for at påvirke de naturtyper- og arter, der er følsomme overfor næringsstoffer, hvilket er tilfældet for en lang række arter og naturtyper som er i tilbagegang. Det er i ordningerne ikke muligt at finansiere tiltag, der udelukkende har til formål at forbedre biodiversiteten som f.eks. koordinering af afgræsning og opsætning af hegn.

Lavbundsprojekter

Formålet er et nedbringe udledning af CO₂ og kvælstof. Projekterne skal placeres på kulstofrige lavbunds-jorde og som udgangspunkt også i et opland med kvælstofreduktionsbehov eller i tilknytning til Natura 2000 område. Ordningen kan søges af kommuner og Naturstyrelsen. Ordningen indebærer udtagning af arealer fra produktion, men sikrer ikke i sig selv, at der etableres hegn evt. samhegning med øvrige naturarealer eller i øvrigt sikres en forvaltning af områderne, der kunne fremme naturværdierne. I stedet overlades sådanne initiativer til den enkelte, der skal finde rundt i komplicerede regler, tilskuds- og dispensationsmuligheder samt selv finde finansiering til hegn og få praktikken med forvalte vandlidende ekstensive arealer til at lykkes.

Klima-lavbund

Klima-Lavbundsordningens primære formål er udtag af kulstofrige lavbunds-jorde med henblik på at reducere landbrugets drivhusgasudledning mest muligt. Ordningen kan søges af kommuner, private lodsejere og fonde. Projekterne bliver prioriteret efter om de bl.a. har en positiv påvirkning på eksisterende Natura 2000-områder og bilag IV-arter samt natur og biodiversitet. Ordningen sikrer ikke i sig selv, at der sker forvaltning af naturen efterfølgende.

Vandløbsrestaurering

Tilskudsordningen har til formål at forbedre de fysiske og kemiske forhold til vandløbene, så vandmiljøet på sigt kan leve op til målsætningen i EU's vandrammedirektiv om minimum god økologisk tilstand. Det er

kommunerne der kan søge ordningen. Et af virkemidlerne i ordningen er genslyngning af vandløb. Da ordningen ikke har fokus på at fjerne næringsstoffer, kan den i højere grad tilpasses til at tage hensyn til næringsstoffølsomme naturtyper langs vandløbet. Dog er der heller ikke muligt, via denne ordning, at finansiere tiltag målrettet mod biodiversiteten på arealerne i tilknytning til vandløbene.

Multifunktionel jordfordeling

Formålet med pilotordningen er, primært gennem køb og salg af jorder, at gennemføre multifunktionel jordfordeling som redskab til at muliggøre multifunktionelle projekter. Disse projekter skal sammentænke landbrugsproduktion med fx rent vandmiljø, rent drikkevand, drivhusgasreduktion, Natura 2000 og bilag IV-arter, klimatilpasning, skovrejsning, biodiversitet og natur, økologisk landbrug, friluftsliv, landdistriktsudvikling samt arrondering af landbrugsejendomme. Det er dog rigtig svært at få hensynet til biodiversitet ind i ordningen, da der mangler en tilknyttet tilskudsordning, der dækker værditabet af landbrugsjord, der udlægges til varig natur.

Generelt

Indsatser som forberedelse til afgræsning, hegningsordninger og evt. samhegning er ikke integrerede i tilskudsordningerne. Nogle arealer i projekterne bliver meget våde og dermed bliver det vanskeligt at sikre afgræsning og holde arealerne lysåbne, som ellers er ønsket i projekterne. Naturlig tilgroning har også potentielt store langsigtede værdier for biodiversiteten, men en række bestemmelser for landbrugsjord og aktivitetskrav under tilskudsordningerne giver ikke incitament til at tillade naturlig succession.

Den største barriere for indsatser for at indtænke og fremme naturindholdet i vådområde- og lavbundsprojekterne er, at det er op til den enkeltes lodsejers ihærdige initiativ at finde rundt i regler, tilskudsmuligheder, søge dispensationer og løse praktiske udfordringer.

Løsningsmuligheder

Der vil være stor gevinst, hvis det var muligt at integrere biodiversitetstiltag i projekterne, da der ofte vil være tale om en begrænset merudgift i forhold til projektets samlede udgifter. Det kunne f.eks. være opsætning af hegn, facilitering af græsningslaug osv. evt. via en fælles national ordning, der kunne køre på tværs af alle de eksisterende ordninger. Den enkelte landmand bør også tilbydes rådgivning om, hvilke muligheder, der er for finansiering af forskellige tiltag, og hvordan områderne efterfølgende kan forvaltes. En sådan ordning vil sikre, at projekterne bidrager til en bedre biodiversitet indenfor projektområderne.

Viden

Erfaringer indhentet fra bl.a. de afholdte workshops i 2020 og samtaler med bl.a. de 7 landmandsambassadører viser at landmændene selv efterlyser langt mere viden om, hvad de kan gøre for at fremme biodiversiteten. Det gælder både indsatser på de mest værdifulde naturarealer, men også viden og prioritering af indsatser på produktionsejendomme. De efterlyser viden om hvor deres vigtigste naturværdier er, samt viden om konkrete indsatser.

Nuværende barrierer

Vi oplever, at mange landmænd gerne vil være med til at fremme indsatsen for den natur der er på deres arealer, men ofte mangler de helt basal viden om de arter og levesteder, som de forvalter samt om de muligheder og begrænsninger der ligger i de forskellige ordninger.

Vejledning til at undgå vildledning

I rigtig mange initiativer for miljøet, klima og bæredygtighed fremhæves natur- og biodiversitetsværdien. Men mange af initiativerne som f.eks. bræmmer, vådområder, mini vådområder, skovrejsning og MFO-brak har imidlertid i bedste fald primært indirekte effekter f.eks. som retention af næringsstoffer eller reduktion af udvaskning ved udtagning af dyrkningsjord. Andre som afgrødevariation og lign. har reelt ingen effekt for sikringen af den nationale biodiversitet.

Det er en væsentlig barriere for en effektiv indsats for biodiversiteten, at det ofte ikke fremgår langt mere klart for landmanden hvilken natur man får ud af sin indsats og hvordan den bidrager til at standse tilbagegangen i biodiversitet.

Det er nødvendigt at landmænd er langt bedre oplyst om, hvad der gør en reel forskel for truede, sårbare og sjældne arter, og dermed for biodiversiteten. Derved kan det undgås, at landmanden prioriterer sin tid og sin indsats forkert ift. ønsker og mål.

Det er også en barriere at man som landmand ikke direkte kan honoreres for indsatser, der bringer os mod målet om at standse tilbagegangen, se afsnit vedr. økonomi.

Ingen inddragelse i implementeringen af Natura 2000 indsatsen

Natura 2000 processen er gået ind i sin 3. generation af Natura 2000 planer. Hver planperiode er på 6 år. Natura 2000 indsatsen har således gennemgået 2 hele planprocesser gennem de sidste 12 år. Undervejs udarbejder Miljøstyrelsen Natura 2000 planer og basisanalyser. Kommunerne udarbejder herefter handleplaner. Ingen af disse planer er dog så konkrete, at de bliver vedkommende og nærværende for de enkelte lodsejerne i området. Planerne er meget overordnede og holdt på et meget teoretisk plan. I miljømålsloven står, at der skal gennemføres en lodsejerinddragelse. De hidtidige erfaringer viser dog, at denne proces hidtil ikke har været hverken vedkommende eller vejledende for de berørte lodsejere.

Det er politisk besluttet, at Natura 2000 indsatsen hviler på frivillighed. Derfor er det bekymrende, at vi stadig kan opleve, at der fortsat efter at der nu gennem 10 -11 år er arbejdet med Natura 2000 indsats, fortsat er mange lodsejere, som end ikke har talt med en kommunal naturmedarbejder om, hvilke indsatser der konkret vil gavne deres værdifulde og højt målsatte habitatnaturtyper. Dertil kommer en stor gruppe, som har været i sporadisk kontakt med myndighederne, uden dog ad den grund at være hjulpet videre med en målrettet konkret indsats. Denne manglende dialog sker samtidig med, at der bliver brugt mange ressourcer på at monitere, udarbejde basisanalyser og handleplaner for de samme arealer. I forbindelse med monitoringen beskrives manglende indsatser og trusler mod naturværdierne. Denne viden når bare desværre ofte ikke ud til lodsejerne. Det skal hertil bemærkes, at mange kommuner gør en stor indsats for at sikre lodsejerinddragelse og hjælp til facilitering af naturprojekter. På SEGES ser vi dog fortsat efter 11 år meget store forskelle kommunerne imellem ift. hvor mange ressourcer der er til rådighed i de enkelte kommuner til direkte lods-ejerkontakt.

Manglende rådgivning om naturværdier på § 3 beskyttede naturarealer

Viden hos lodsejere om de § 3 beskyttede arealer er blevet væsentlig bedre over de sidste år. Vi oplever på SEGES dog fortsat, at der er en del lodsejere, som er usikre på både om deres arealer er udpeget som § 3 beskyttet natur, samt hvilke betingelser og driftsmæssige forbehold det medfører at arealer er omfattet af en beskyttelse. Appen "Beskyttet Natur" er et godt og konkret redskab til at sikre lettilgængelig information om de vejledende beskyttede naturarealer.

Løsningsmuligheder

Mange års erfaring med rådgivning af landmænd om natur, har vist os, at det der for alvor rykker landmændenes bevidsthed og får dem til at ændre adfærd er, når rådgivningen bliver konkret og nærværende. Derfor har vi udviklet rådgivningskoncepter i form direkte 1:1-rådgivning om bedriftens naturværdier, med forslag til prioritering og konkrete indsatser. Lige nu skal landmænd selv betale for denne rådgivning, hvilket betyder, at det kun er de mest passionerede, som får denne rådgivning. Vi foreslår derfor, at der arbejdes videre med en koncept, hvor landmænd kan få helt eller delvist betalt et rådgivningsbesøg om bedriftens biodiversitet. Det ses allerede i dag, hvor landmænd f.eks. bliver tilbudt et Økotjek.

Økonomi

Nuværende barrierer

Økonomi er en helt afgørende og central forudsætning for at få flertallet af landmænd til at arbejde proaktivt med at igangsætte initiativer til fremme af biodiversiteten.

Manglende incitamenter

Der mangler grundlæggende økonomiske incitamenter til at fremme indsatser for biodiversiteten. Det ses i tilskudsordningerne som beskrevet tidligere, men det afspejler sig også i manglende incitament til at lade gamle træer stå i skoven, lade ukurante hjørner og urentable dyrkningsarealer udgå af produktion. Læhegn fjernes fordi priserne på flis er favorabel osv.

Begrænsninger i form af værditab

Når arealer bliver omfattet af en §3 beskyttelse, sker der en væsentlig værdiforringelse af arealet. Det skyldes dels de restriktioner der medfølger i form af direkte opdyknings-, gødnings- og sprøjteforbud, men i lige så høj grad de afledte effekter i form af manglende harmoniarealer.

Dårlig økonomi i naturforvaltning som driftsgren

De økonomiske rammer for at der kan sikres en fast og sikker indtægt ved at have naturforvaltning som en egentlig driftsgren er usikre. De beror i høj grad på de tilskud, der er via støtteordningerne. Konstateres der fejl i kontrollen, skal hele eller dele af tilskuddet tilbagebetales. Det giver en grundlæggende utryghed.

Dertil kommer behov for mere viden om, hvordan tilskud optimeres og kobles mest hensigtsmæssigt for at opnå størst mulig gevinst for både biodiversitet og økonomi.

Løsningsmuligheder

Større smidighed og regelændringer i lovgivningen og de tilskudsordningerne, som er beskrevet, er afgørende for større succes.

Der skal udarbejdes og udvikles økonomiske incitamenter, som gør det attraktivt for landmænd at fastholde og fremme naturindholdet på bedriften.

Jagt på naturarealer

Nuværende barrierer

Græsning er en nøgelfaktor for at sikre høj naturværdi på de værdifulde naturarealer, og særligt helårsgræsning, hvor de græssende dyr færdes på arealet hele året rundt, er et vigtigt forvaltningsværktøj til at opnå en høj biodiversitet. Mange jægere er dog bekymrede over, om græsning med fx heste og kvæg kan være med til at fortrænge vildtet fra naturområderne. Derfor ligger mange værdifulde naturarealer ugræsset hen eller bliver kun græsset i korte perioder uden for jagtsæsonen.

Samtidig er det almindeligt, at græssende dyr af praktiske årsager fjernes fra de naturarealer, hvor der drives jagt, i jagtsæsonen (maj-juni og oktober-februar).

Løsningsmuligheder

Der er et stort behov for en målrettet formidlingsindsats, der sætter fokus på fakta og gode løsninger, der kan sikre et bedre samspil mellem god naturforvaltning og jagt, så græsning kan iværksættes eller opretholdes på arealer med jagt.

BARRIERER FOR DEN GODE BIODIVERSITETSINDSATS
I LANDBRUGET
er udgivet af

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.
SEGES
PlantInnovation
Afd. for Natur & Biodiversitet
Agro Food Park 15
8200 Aarhus N

+45 8740 5000
seges.dk

FOTO
SEGES Natur

FORSIDEILL.
Oversigt over de væsentligste barrierer, som står i vejen
for mere og bedre biodiversitet på landbrugsbedrifter

December 2021

FOR MERE INFORMATION, KONTAKT AFD. FOR NATUR & BIODIVERSITET, PLANTEINNOVATION

Heidi Buur Holbeck
Naturchef
+45 8740 5450
hbh@seges.dk

Winnie Heltborg
Specialkonsulent, Natur
+45 8740 5554
whb@seges.dk

Lisbeth Gliese Jensen
Konsulent, Natur & Biodiversitet
+45 8740 5366
ligj@seges.dk

Rikke Rørby Graversen
Specialkonsulent, Natur
+45 8740 6665
rrgn@seges.dk

Frederik Forsberg
Naturkonsulent
+45 8740 5294
fkfg@seges.dk

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.
SEGES
Agro Food Park 15
DK 8200 Aarhus N

+45 8740 5000
info@seges.dk
seges.dk

